

Ježíšova předpověď utrpení

Rožnov, Střítež, 19.2.2012

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Iz 53

Text: Lukáš 18,31-34

Vzal k sobě svých Dvanáct a řekl jim: "Hle, jdeme do Jeruzaléma a na Synu člověka se naplní všechno, co je psáno u proroků. Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, zbičují ho a zabijí; a třetího dne vstane." Oni však ničemu z toho nerozuměli, smysl těch slov jim zůstal skryt a nepochopili, co říkal.

Je neděle masopustní. Při této příležitosti nemohu nevzpomenout, že na Hornácku se vždy před popeleční středou koná fašanková obchůzka, a v Javorníku se její účastníci nikdy neopomněli zastavit na faře, aby zahráli panu faráři a zatancovali si s paní farářovou. Je to jakési poslední povyražení před postní dobou, kdy už se nekonají žádné zábavy ani plesy a kdy zbožný člověk rozjímá o následování Krista v jeho utrpení a hledá cestu pokání. Současný člověk, který svůj život nesvazuje tak úzce s liturgickým kalendářem, pokud vůbec vnímá postní období, tak jen jako jakýsi bezzubý morální apel, abychom nezapomínali, že se máme trochu omezovat ve své spotřebě, která je jistě v naší společnosti neuměřená. Ale nějak hluboce rozjímát nad smyslem bytí, na to povětšinou nemáme čas. A nejen čas. Setkal jsem se dokonce na vojně s jedním člověkem, který nesnesl, když bylo ticho. Nedovedl chvíli být sám se sebou v tichu. Potřeboval dokonce i přes noc mít puštěné rádio. Ale ani nám se nějaké načasované programové zadumání, ztišení či kontemplace moc nedaří. Spíše se snažíme ze svého života všechny těžké myšlenky vytěsnit, chmury rozjasnit a nepříjemné pocity zahnat někam na okraj. Jenže cokoliv ve svém životě takto vytěsníme, ono se to někde hromadí jako nesplacené dluhy. A pak přijde chvíle, kdy nás nejrůznější pochmurné myšlenky opravdu dostihnou a pohltnou. Myšlenky, točící se kolem utrpení, myšlenky o smyslu našeho konání, nebo myšlenky sebelitostné, které si nás zotročí. Takové chvíle nastávají, když procházíme ve svém životě nějakým těžkým obdobím, když nás potká něco zlého, nebo když nás sklíčí nemoc, když někdo ublíží nám nebo my jemu, když na nás dolehne lidská zloba a hřích. Jedním slovem, když na nás přijde utrpení. Naše myšlenky se pak ubírají jediným směrem. Přemýšlíme jako v bludném kruhu, a nevíme, jak se z utrpení vymanit, jak se mu vyhnout, jak se uvolnit, jak zvládnout tíži nastalé situace. A řešení hledáme v úniku. Když nás něco bolí, vezmeme si prášek, když je něco moc složité, volíme jednodušší cestu, když je něco příliš náročné, hledáme něco lehčího, když je něco nepříjemné chceme si to zpříjemnit. Námahu si chceme usnadnit, překážkám se vyhnout. A máme za to, že jednáme správně.

Jenže následovat Krista, to není cesta nejmenšího odporu. Ale není to ani hrdinský heroismus, který vše zdolává levou zadní a nejlépe nadpřirozenou mocí. Křesťan není vždy veselým optimistou, který hrdinsky mávne rukou nad starostmi. Ani křesťan nehází starosti za hlavu, jakoby neexistovaly. I Ježíš se zabýval utrpením, a to nejen druhých, ale i svým vlastním. Třikrát máme v evangeliu zmínku o tom, že se Ježíš svěřil svým učedníkům se svými myšlenkami na smrt. S tím, že má trpět, že jej čeká kříž a poprava. Tu poslední předpověď Ježíšova utrpení, s níž se svěřil Dvanácti, vybrala církev jako perikopu na poslední neděli před postem. Čteme, že „vzal k sobě svých Dvanáct a řekl jim: "Hle, jdeme do Jeruzaléma a na Synu člověka se naplní všechno, co je psáno u proroků. Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, zbičují ho a zabijí; a třetího dne vstane."

Někdy míváme podobně chmurné myšlenky, co všechno nás má potkat, jaké zlo je před námi, co všechno musíme vytrpět a bojíme se toho. Utrpení je pro nás to, čemu se snažíme pokud možno vyhnout. A i druzí se nás snaží z toho vyvést slovy: „nemaluj čerta na zeď, ty vidíš všechno černě a prý: nic není tak zlé, jak to na první pohled vypadá.“ A navíc, jako křesťané máme pocit, že se nesluší, aby věřícího člověka utrpení sklíčilo natolik, že by nás druzí začali podezřívat ze ztráty víry a naděje. Snažíme se nést utrpení hrdinsky, ale často k tomu vůbec nemáme sílu. A tak hledáme útěchu u našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista v naději, že on nás utrpení zbaví nebo že nám aspoň pomůže se s ním vyrovnat.

Ježíš je nám v našem utrpení opravdu nejbližší. On prošel tímž utrpením jako my. A proto je pro nás důležité vědět, jak se se svým utrpením vypořádával on. K tomu nám poslouží i ta dnešní perikopa.

1) Ježíš se starostem dívá zpříma do očí. Neodhání chmurné myšlenky, nezahání je pomocí utišujících léků. S jasnou myslí hledí pravdě do očí. Uvědomuje si své utrpení v celé jeho hrůze. Dívá se na ně realisticky a nenasazuje si růžové brýle.

2) Ježíš nehledal viníka, který by byl za jeho utrpení zodpovědný.

3) Ježíš přijímal utrpení ne rezignovaně jako nutné zlo, ale jako nutný důsledek svého vlastního rozhodnutí být věrný až na smrt a stát se spasitelem lidí.

Vraťme se k tomu druhému bodu. Utrpení může být různé. Může to být nemoc, neštěstí, úraz, smrt blízkého člověka, ale může to být i křivda, můžeme být podvedeni, oklamáni, okradeni, může nás někdo zradit, pomluvit, ublížit nám na těle i na duši. To všechno je utrpení. V případě např. nemoci, kde nelze hledat nějakého viníka, a kdy není možná obrana, dovedeme snad utrpení vzít jako danost, které se nelze než podrobit a pokorně ji přijmout.

Ovšem v případě, kdy se proti nám proviní nějaký člověk a způsobí nám utrpení, tak se bouříme, ovládne nás vztek a touha po spravedlivé pomstě. Proti takovému utrpení se bouříme daleko vehementněji. Víme, že na zdraví nárok nemáme. Ale když nám ho vezme nějaký násilník, tak cítíme, že máme právo jej potrestat nebo se mu aspoň nějak pomstít.

A teď se podívejme, jakého charakteru bylo utrpení Ježíše Krista. Byla to nějaká zákeřná nemoc, která jej zklíčila? Byla to nešťastná náhoda, která jej přivedla na kříž? Nebo si mohl za své utrpení sám? Ne! Ježíš netrpěl ani vlastní vinou ani nešťastnou náhodou. Za jeho utrpením stála lidská vina. Charakter jeho utrpení vyjadřuje text slovy: „Neboť bude vydán pohanům a budou se mu posmívat a tupit ho a plivat na něj, zbičují ho a zabijí.“ A Ježíš i takové utrpení přijímá. Nebrání se. Dokonce, jak text naznačuje, i toto utrpení, za nímž stojí lidská vina, přijímá jako z rukou Božích. To vyjadřuje ten trpný rod: „bude vydán“. Proč se Ježíš nebrání, když dokonce o tom násilí ví dopředu? Proč nedělá nic pro to, aby se mu vyhnul? Důvod je skryt v tom třetím bodě, který jsem jmenoval.

Ježíš nepřijímá své utrpení rezignovaně jako nutné zlo, ale chápe jej jako nutný důsledek svého rozhodnutí být spasitelem lidí. Ježíš se rozhodl, že nás bude milovat a bude sloužit k našemu spasení, ať to stojí co to stojí. On se rozhodl nás spasit za každou cenu. Tedy ne, že by na nás činil nějaký nátlak či násilí. Ale za každou cenu, kterou by musel zaplatit on sám. I za cenu vlastního života. Proto jej utrpení, ani to, které jsme mu působili my lidé svojí zlobou a nenávisť, nezlomilo a neodradilo. Vědomí naší veliké zloby, která si vyžádala jako daň jeho vlastní život, jej neodradilo od jeho lásky k nám. Ježíš věděl, že jeho snaha pomoci lidem z hříchu jej bude stát život. On přišel zachránit právě ty, kteří se mu posmívali, tupili jej a plivali mu do tváře. On přišel zachránit nás. Nás, kteří jej vždy znova vydáváme na smrt, posmíváme se mu a tupíme jej. On chce být našim Spasitelem, ale ne proto, že by nevěděl, jací jsme, že by netušil, jak s ním člověk zamete, že by si myslel, že jej přijmeme s otevřenou náručí. On dobře věděl, co je předpovězeno u proroků. Ale jeho láska k nám se tím nedala odradit. Může ještě někdo říci, že ho Ježíš nemá rád? Může si někdo myslet, že Bůh je proti němu a vyčítat Bohu své utrpení?

Bratři a sestry, Ježíš Kristus nám ukazuje cestu, jak se stavět k takovému druhu utrpení, jakým je křivda, zrada a nepřátelství. On nám klade otázku, zda má smysl být tu pro druhé i za cenu vlastního utrpení a nepochopení ze strany těch, jimž chceme pomáhat. Ježíš je takový Mesiáš, který trpí tím, že je našim Mesiášem. Židé si představovali Mesiáše úplně jinak. Představovali si jej jako Krále. Představa trpícího Mesiáše byla pro ně nepřijatelná. I nám je proti mysli následovat toho, který jde cestou utrpení, nepochopení, pohrdání a odmítnutí ze strany těch, jimž chce být bližním. Lidé raději chodí jinou cestou. Cestou úspěchu, prosperity, zisku, cestou bezbolestnou, příjemnou, širokou. I my máme sklon chápat utrpení jen jako nutné zlo, kterému se buď vyhýbáme, nebo jej rezignovaně přijímáme. Ale chápat utrpení jako dobrovolně a programově zvolenou cestu k tomu, abych sloužil druhým, to je pro nás těžko stravitelné a nechceme to chápat. Ani učedníci nebyli s to pochopit, že Ježíšovo mesiášství je v jeho utrpení.

Nakonec je ovšem třeba důrazně zvěstovat, že takové utrpení je pouze cestou, nikoliv cílem. Utrpení má smysl pouze jako cesta, která vede k pravému cíli. A tím cílem je být s Bohem. Jde v posledu o vzkříšení z mrtvých a život věčný. Utrpení není samoučelné sebemrskáctví. Proto i Ježíš pevně vyznává, že po všem tom utrpení, které povede až k smrti, třetího dne vstane. To je teprve ta skutečná spása. Teprve tento cíl dává i našemu utrpení smysluplný výhled naděje. Naděje vzkříšení, naděje věčného života s Bohem, naděje dobrého konce, to je křesťanská naděje v našem lidském trápení. Tato naděje se otevírá jen pohledu víry. Kéž nám Bůh daruje tento pohled víry. Víry, která přenáší i přes hory utrpení.